

Oljeselskapene er ikke flinke nok til å lære av feil og klarer ikke å unngå at feilene gjentar seg, viser en gjennomgang av granskingsrapporter etter gasslekkasjer på norsk sokkel.

- Mange av lekkasjene vi studerte kunne forklares med de samme årsakene. De samme feilene gjentok seg, også innen ett og samme selskap, sier forskningsleder Trond Kongsvik i Studio Apertura. Siden 2007 har tallet på hydrokarbonlekkasjer på norsk sokkel økt, etter en positiv utvikling årene før. På oppdrag fra Petroleumstilsynet har forskere fra SINTEF og Studio Apertura gått gjennom vel 40 granskingsrapporter etter hydrokarbonlekkasjer ved produksjonsinstallasjoner og tre landanlegg, for å studere årsaker og beskrive utfordringene som petroleumsnæringen kan gripe fatt i for å redusere antall lekkasjer. I de aller fleste tilfellene dreide det seg om gasslekkasjer. Slike

- Det er ikke nok med enveiskanaler som intranett og nyhetsbrev. For å utvikle læringsevnen trengs det møteplasser der folk kan komme sammen og diskutere felles erfaringer og praktiske endringer, sier Kongsvik.

Mer presise tiltak

For det tredje: Industrien har et betydelig forbedringspotensial når det gjelder å definere presise og konkrete tiltak. Mange av tiltakene er altfor generelle.

- Det er viktig å få med de rette folkene, med den rette kompetansen, i granskningsgruppene. Vi spør også om granskningsgruppene har mandat som gir dem tilstrekkelig vilje og kraft til å foreslå større tekniske endringer, sier Mostue.

OLJESELSKAPER MÅ BLI FLINKERE TIL Å LÆRE AV FEIL

Forskningsleder **Trond Kongsvik**, Studio Apertura, NTNU Samfunnsforskning
Seniorforsker **Bodil Aamnes Mostue**, SINTEF Teknologi og samfunn, Sikkerhet
Intervjuet av *Lars Martin Hjorthol*

lekkasjer kan ha storulykkespotensial. Forskerne skulle også vurdere sentrale årsaksfaktorer opp mot tiltakene som ble foreslått i granskingsrapportene etter hendelsene.

- Det var liten grad av samsvar mellom utløsende årsaker og tiltakene som er spesifisert. Tiltakene er også ofte lite konkrete og fører ikke uten videre til endringer i praksis, sier Bodil Aamnes Mostue, seniorforsker i SINTEF.

Utfordringer

Forskerne oppsummerte fire hovedutfordringer. For det første bør petroleumindustrien ha en mer offensiv holdning til å redesigne seg vekk fra mangelfulle tekniske løsninger. Nesten 40 prosent av hendelsene kunne knyttes til dårlig eller mangelfull design og kunne i teorien vært unngått med mer robuste tekniske løsninger.

- Det kan handle om så enkle ting som at ventiler opereres på samme måte, og at de plasseres slik at det er enkelt å komme til, sier Mostue. For det andre må industrien sikre læring og erfaringsoverføring og på en systematisk måte bruke informasjon om tidligere hendelser i forebyggende arbeid.

Forskerne lufter også ideen om et industriforum der operatørselskapene sammen med entreprenører, leverandører og engineeringsselskaper går gjennom aktuelle granskninger for å utarbeide målrettede tiltak. Her kan en også sikre erfaringsoverføring fra driftsfasen tilbake til designfasen, både for nybygg og modifikasjoner.

Trenger bedre verktøy

Og for det fjerde: Industrien må bli bedre når det gjelder vurderinger og analyser av risiko og storulykkespotensial i driftsfasen.

- Her trengs det et paradigmeskifte. De verktøyene vi har i dag er ikke gode nok, sier Kongsvik.

Forskernes funn og anbefalinger er underlag for ett kapittel i Petroleumstilsynet RNNP 2010 (Tilsynets årlige hovedrapport om risikonivå i petroleumssektoren), som ble lagt fram våren 2011. Der går Petroleumstilsynet inn for at næringen, i regi av OLF, iverksetter et bredt prosjekt som skal utvikle nye metoder og verktøy for å "analysere, vurdere og styre storulykkesrisikoen i driftsfasen av et anlegg". Prosjektet bør inkludere omfattende forskningsaktivitet, og samtidig sikre involvering av relevante brukergrupper i næringen, skriver Petroleumstilsynet.

